

УДК 930.1 (438+477) : 070 (477.83-25) «1887/1914»
DOI: [https://doi.org/10.33782/eminak2023.3\(43\).658](https://doi.org/10.33782/eminak2023.3(43).658)

AUTHORS' GEOGRAPHY OF JOURNAL 'KWARTALNIK HISTORYCZNY' (1887-1914)

Lidiia Lazurko¹, Tetiana Tsymbal²

¹ Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University (Drohobych, Ukraine)
e-mail: lazurkol@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9748-9249>

² Kryvyi Rih National University (Kryvyi Rih, Ukraine)
e-mail: ttsymbal07@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8077-3238>

ABSTRACT

The purpose of the research paper is to uncover the mechanisms of formation and dynamics of changes in the group of authors of the journal 'Kwartalnik Historyczny' in terms of their geographical localization from 1887 to 1914.

The scientific novelty of the study is in the fact that for the first time, based on source materials (reports of meetings of the Historical Society, editorial materials, correspondence, scientific research), the transformation of the authors' geography of the 'Kwartalnik Historyczny' journal during the first period of its activity in Lviv has been analyzed.

Conclusions. Processes of institutionalization of Lviv's historiographic environment at the end of the 19th century caused the creation of the first Polish organization of professional historians – the Historical Society and the journal 'Kwartalnik Historyczny'. Despite its distinct regionalism, which was declared in its objectives and expressed in the studied issues, the need to keep abreast of scientific life actualized the problem of attracting authors from outside Halychyna to cooperate with the journal, which was difficult from a logistical and financial side. The result of the editorial policy was that in the first period of the journal's existence, the works of over three hundred authors were published on its pages. Of them, 83% of researchers worked in Halychyna, and 17% represented Polish lands under the rule of Russia and Prussia, and foreign groups of researchers.

Generalized information on the authors' geography of the collaborators of the journal in the pre-war period was as follows: half of the collaborators of the 'Kwartalnik Historyczny' were from Lviv, one-third from Krakow, one-fifth from Warsaw, and other localities. This allows us to state that the print periodical was not only a moderator of Lviv researchers of the past but also ensured the intellectual cooperation of all Polish researchers who worked in European academic centers, and their colleagues from other national environments.

Keywords: journal 'Kwartalnik Historyczny', authors' geography, scientific periodicals, Polish historiography

АВТОРСЬКА ГЕОГРАФІЯ ЧАСОПISУ «KWARTALNIK HISTORYCZNY» (1887-1914)

Лідія Лазурко¹, Тетяна Цимбал²

¹ Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка (Дрогобич, Україна)
e-mail: lazurkol@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9748-9249>

² Криворізький національний університет (Кривий Ріг, Україна)
e-mail: ttsymbal07@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8077-3238>

АНОТАЦІЯ

Мета статті – розкрити механізми формування та динаміку змін грона авторів часопису «Kwartalnik Historyczny» з погляду їх географічної локалізації упродовж 1887-1914 рр.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що вперше на основі джерельних матеріалів (звітів засідань Історичного товариства, редакційних матеріалів, кореспонденції, наукових досліджень) здійснено аналіз трансформації авторської географії часопису «Kwartalnik Historyczny» впродовж першого періоду його діяльності у Львові.

Висновки. Процеси інституціоналізації львівського історіографічного середовища кінця ХІХ ст. призвели до створення першої польської організації професійних істориків – Історичного товариства та часопису «Kwartalnik Historyczny». Попри виразну його регіональність, що декларувалося у завданнях і виражалося у тематиці досліджень, потреба тримати руку на пульсі наукового життя актуалізувала непросту з логістичного та фінансового поглядів проблему залучення до співпраці з часописом авторів з-поза меж Галичини. Результатом редакційної політики стало те, що у перший період існування часопису на його сторінках було надруковано праці понад трьох сотень авторів. З них 83% працювало в Галичині, а 17% дослідників представляли польські землі під владою Росії та Пруссії і закордонні осередки.

Узагальнені дані з авторської географії співпрацівників часопису у довоєнний період виглядають так: половина співпрацівників «Kwartalnika Historycznego» були зі Львова, третина – з Кракова, п'ята частина – з Варшави й інших місцевостей. Це дозволяє констатувати, що видання було не лише модератором львівських дослідників минулого, а й забезпечувало інтелектуальну взаємодію усіх розпорошених європейськими академічними осередками польських учених та їхніх колег з інших національних середовищ.

Ключові слова: часопис «Kwartalnik Historyczny», авторська географія, наукова преса, польська історіографія

Вступ

Історія діяльності видавничої трибуни Історичного товариства (Towarzystwa Historycznego) – часопису «Kwartalnik Historyczny», що розпочалася у 1887 р. і продовжується досі, уміщує в себе значний і важливий «львівський період», який тривав понад пів століття. Впродовж 1887-1939 рр. видання пройшло декілька криз свого існування, пов'язаних із переосмисленням власного громадського й академічного призначення, проте увесь цей час редакція забезпечувала вихід у світ чергових кварталних (іноді лише піврічних чи річних) номерів журналу, докладаючи неабияких зусиль для залучення до співпраці фахових у галузі історії

авторів з різних наукових осередків. Вельми показовим у контексті еволюції авторської географії часопису є початковий період його діяльності, що тривав до Першої світової війни, коли відбувалося формування і, зумовлене багатьма науковими та суспільними чинниками, переформатування принципів редакційної політики цього видання.

Огляд літератури

Осягнення історії діяльності часопису «Kwartalnik Historyczny» сягає першої половини ХХ ст., коли в контексті п'ятдесятилітнього ювілею організації польських істориків у нарисах, що мали характер спогадів, розкривалися деталі перших років функціонування видання¹. Відзначення столітнього ювілею Історичного товариства у 1986 р. знову сколихнуло інтерес дослідників до часопису, звернувши їх увагу на проблеми створення видання, осмислення його характеру та діяльності першого головного редактора Ксаверія Ліске². У ХХІ ст. до вивчення історії «Kwartalnika Historycznego», як окремого історіографічного феномену, долучилися українські дослідники³. Тоді ж предметом зацікавлень стають і окремі історіографічні проблеми у висвітленні авторів часопису⁴, питання співпраці з виданням знаних дослідників старовини зламу ХІХ-ХХ ст.⁵ та з'ясування особливостей рецепції історіографічного репертуару «Kwartalnika Historycznego» українськими інтелектуалами зламу ХІХ-ХХ ст.⁶

Проблему авторської географії Польського історичного товариства (Polskiego Towarzystwa Historycznego) міжвоєнного періоду вперше підняв Є. Матерніцький у

¹ Papée F. Towarzystwo Historyczne 1886-1900. *Kwartalnik Historyczny*. 1937. R. 51. S. 3-18; Barwiński E. Towarzystwo Historyczne 1901-1914. *Kwartalnik Historyczny*. 1937. R. 51. S. 19-40.

² Galos A. Powstanie Towarzystwa Historycznego i jego organu naukowego. *Polskie Towarzystwo Historyczne 1886-1986. Zbiór studiów i materiałów*, red. S.K. Kuczyński. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolinskich, 1990. S. 89-90; Kondracki T. Ksawery Liske i początki Polskiego Towarzystwa Historycznego. *Polskie Towarzystwo Historyczne 1886-1986. Zbiór studiów i materiałów*, red. S.K. Kuczyński. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolinskich, 1990. S. 77-84.

³ Тельвак В. «Kwartalnik Historyczny» – феномен інституції (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). *Ейдос: альманах теорії та історії історичної науки*. 2005. Вип. 1. С. 317-332; Лазурко Л. Часопис «Kwartalnik Historyczny» і розвиток польської історіографії останньої чверті ХІХ – першої половини ХХ ст. Дрогобич, 2010. 282 с.; Лазурко Л., Дикhtiєвський П. From ancient times to Rzeczpospolita: history of the Polish state in the reception of the journal «Kwartalnik Historyczny» (1887-1939). *Skhidnoevropejskyi Istorychnyi Visnyk [East European Historical Bulletin]*. 2021. № 19. С. 77-86.

⁴ Руда О.В. Українська тема на сторінках львівського часопису «Kwartalnik Historyczny» («Історичний кварталник») в 1887-1914 рр. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. 2004. Вип. 13. С. 308-321; Telwak W., Łazurko L. Ukrainika na łamach «Kwartalnika Historycznego» w okresie międzywojennym. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. Kraków: wyd. Secesja, 2013. R. LVIII. S. 239-255; Лазурко Л., Губицький Л. Польські історико-географічні студії у рецепції авторів часопису «Kwartalnik historyczny» (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). *Емінак*. 2022. № 3 (39). С. 81-94.

⁵ Kolbuszewska J. Twórczość recenzyjna Tadeusza Korzona na łamach «Kwartalnika Historycznego». *Wielokulturowe środowisko historyczne Lwowa w XIX i XX w.* Rzeszów, 2007. T. V. S. 255-266; Руда О., Піх О. Рецензійна діяльність Мирона Кордуби на сторінках «Kwartalnika Historycznego» («Історичного кварталника»). *Україна-Польща: історична спадщина і суспільна свідомість*. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2012. С. 141-152.

⁶ Telvak V., Yanyshyn B. «Geschichte des Ukrainischen (Ruthenischen) volkes» of Mykhailo Hrushevsky in the discussions of the beginning of the XXth century. *Studia Historica Nitriensia*. 2021. Vol. 25. No. 1. P. 71-90.

контексті вивчення історіографічних осередків II Речі Посполитої⁷. Згодом, представляючи місце цієї організації на історіографічній мапі Польщі, Є. Матерніцький звертався і до питань авторської географії часопису «Kwartalnik Historyczny» у 1918-1939 рр.⁸ Аналіз досліджень показує, що досі відкритими залишаються питання авторської географії часопису «Kwartalnik Historyczny» першого періоду його діяльності (1887-1914 рр.).

Метою статті є розкриття механізмів формування та динаміки змін грона авторів часопису «Kwartalnik Historyczny» з погляду їх географічної локалізації впродовж 1887-1914 рр.

Дискусія

Важливим аспектом характеристики як часопису «Kwartalnik Historyczny», так і наукової активності окремих історико-дослідницьких осередків, є авторська географія співпрацівників цього першого і тривалий час єдиного польського фахового видання в галузі історії. Часопис, як друкований орган львівського Історичного товариства, мав стати «засобом пробудження інтересу і сприяння розвитку історичних наук з особливою увагою до минулого Червоної Русі»⁹.

Реалізація цього видавничого проекту стала можливою завдяки формуванню в останній третині XIX ст. у Львові потужного історіографічного середовища. Як зазначає Є. Матерніцький, переломним моментом для його становлення була полонізація Львівського університету, в якому активно розвивались історичні студії¹⁰. Становлення останніх, зокрема впровадження у дослідницьку методичку позитивістичного інструментарію, було пов'язано з іменем Ксаверія Ліске. Запрошений наприкінці 60-х рр. XIX ст. до Львова для едиційної роботи у Крайовому архіві, К. Ліске став ключовою фігурою місцевого історіографічного осередку, а його праця в університеті вилилася у творення історико-дидактичної школи¹¹.

Не менш важливим фактором у цьому процесі була й наявність у місті великих зібрань документів і літератури: Оссолінеум (та його знаменита книгозбірня), бібліотека Львівського університету, приватні бібліотеки Дзедушицьких, Баворовських, Павліковських, Крайовий архів актів гродських і земських. Завдяки цим обставинам у Львові наприкінці XIX ст. зосередилася велика кількість дослідників історії (майже 85% від загального числа тодішніх польських дослідників старовини)¹², діяли такі наукові осередки, як університетське Академічне коло (Koło Akademickie) чи Археологічне товариство (Towarzystwo Archeologiczne) та видавалися фахові періодичні видання, зміст яких був

⁷ Maternicki J. Geografia członkowska Polskiego Towarzystwa Historycznego w okresie międzywojennym. *Szlakami przeszłości i czasów współczesnych. Księga ofiarowana Profesorowi L. Mokrzejkiemu*. Gdańsk, 1996. S. 145-153.

⁸ Maternicki J. *Warszawskie środowisko historyczne w okresie II Rzeczypospolitej*. Rzeszów: Wyd. Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1999. S. 152-159.

⁹ Держархів Львівської області (ДАЛО). Ф. 1. Оп. 54. Спр. 1414. Статут Товариства Historycznego (документація з реєстрації статуту в різні роки). Арк. 6-8.

¹⁰ Maternicki J. *Polskie szkoły historyczne we Lwowie w XIX w. Wielokulturowe środowisko historyczne Lwowa w XIX i XX w.* Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2005. T. III. S. 28.

¹¹ Ibid. S. 30.

¹² Maternicki J. *Miejsce i rola «Kwartalnika Historycznego» w dziejach historiografii polskiej. Historia jako dialog*. Rzeszów: Wydawnictwo Wyższej szkoły pedagogicznej, 1996. S. 279.

пов'язаний з питаннями історії¹³. Одним з найбільш помітних явищ наукової преси був часопис «Przewodnik Naukowy i Literacki» (1872-1919 pp.), що його за багатьма критеріями визнають найважливішим тогочасним польським часописом, частина змісту якого присвячувалася науковим студіям з історії. Фактично, до появи «Kwartalnika Historycznego», саме «Przewodnik Naukowy i Literacki» був науковою трибуною для львівських дослідників старовини.

Існують різні версії історіографічної мотивації створення часопису «Kwartalnik Historyczny». Згідно з однією з них вихідним пунктом діяльності молодих організаторів Історичного товариства стало створення видання для збільшення можливостей публікувати власні дослідження, адже вважалося, що для науковців у царині історії у Львові їх бракувало¹⁴. І хоча, як слушно зауважував А. Галос, часопис у перші роки свого існування друкував більше інформаційно-критичних матеріалів, аніж досліджень (у співвідношенні приблизно 75 до 25%)¹⁵, проте таки відкрив свої шпальта для молодих істориків, що залучалися до провадження цих рубрик.

У намірах творців часопису було інформування про наукову продукцію з історії Польщі, причому попервах планувалося охопити все, що впродовж року з'являлося друком. Саме на цьому акцентував увагу секретар Товариства Л. Фінкель у листі до Крайового Сейму з проханням надати субвенцію на видання часопису¹⁶. Рецензійний та інформаційно-бібліографічний розділи забезпечувалися силами університетських учнів К. Ліске, а також залученням до співпраці дослідників з різноманітних теренів – від Берліну (А. Брікнер) і Мюнхена (Я.Б. Антоневіч) до Риги (Г. Мантойфель) і Петербургу (М. Карєєв) – що давало можливість тримати руку на пульсі актуального наукового життя. Це було, з одного боку доброю школою, а з іншого – вимагало від дописувачів неабияких інтелектуальних зусиль і наукової кваліфікації.

К. Ліске, як перший редактор часопису, заклав традицію пошуку найбільш кваліфікаційно відповідних рецензентів. Яскравою ілюстрацією завзятості першого головного редактора є наведений Т. Кондрацьким текст листа К. Ліске до варшавського історика А. Рембовського (представника варшавської історичної школи) з приводу замовленої йому рецензії на працю М. Карєєва «Історичний нарис польського сейму». Через неабияку показовість цього листа (в якому у концентрованій формі представлено і цілі видання, і елементи редакційної політики, і стиль роботи головного редактора, і труднощі комунікації з авторами) наведемо його повністю: «Не хочу вірити, – писав 19 лютого 1889 р. К. Ліске до А. Рембовського, – що пан може нас так розчарувати. Ви самі зголосилися до редакції з наміром надрукувати у «Kwartalniku...» заявлену статтю і ми з великим задоволенням погодилися. Але чому тепер Ви надсилаєте свою статтю до

¹³ Brzozowski S. Warunki rozwoju nauki polskiej w kraju (1860-1918). *Życie naukowe w Polsce w drugiej połowie XIX i w XX wieku (Organizacje i instytucje)*. Wrocław: Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1987. S. 53.

¹⁴ Śreniowska K. Uwagi o nauce historycznej polskiej w latach 1887-1900 w świetle «Kwartalnika Historycznego». *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego*. Seria I. Nauki Humanistyczno-społeczne. Zeszyt 15. Historia. Łódź, 1960. S. 153-163.

¹⁵ Galos A. Powstanie Towarzystwa Historycznego i jego organu naukowego. *Polskie Towarzystwo Historyczne 1886-1986. Zbiór studiów i materiałów*. Wrocław, 1990. S. 89-90.

¹⁶ Центральний держархів України у м. Львові (ЦДІАУ у м. Львові). Ф. 711. Оп. 1. Спр. 22 (Чорновик листа Л. Фінкеля до Крайового Сейму, 1888 р.). Арк. 2-6.

«Ateneum», а не до нас? Так не годиться, так у жодному випадку не може бути. Що тепер має робити редакція? Адже книга пана Кареева є надто важливою, щоб про неї мовчати. Від моменту її виходу у світ минуло багато часу, а редакція, розраховуючи на Вас, не клопотала про іншу рецензію. Та замість матеріалу ми отримуємо відповідь: працю відправив до «Ateneum». Слово чесного чоловіка має бути святим, а таке слово Ви дали мені і прошу його тепер дотримати. Якщо стаття є в «Ateneum», то прошу вилучити її. Нехай доведеться пояснити все редакції, але цей часопис, на відміну від «Kwartalnika...», не зобов'язаний робити огляд усіх праць, які стосуються історії Польщі чи Русі, особливо таких, як ця книга. Тому я навіть не думаю звільняти Вас від даних у листі обіцянок. Ви пишете про два втрачені повідомлення, але це Вас не виправдовує, бо для чого тоді існують рекомендовані листи? Дивно, зрештою, що Ваші листи, і то обидва поспіль, губляться на пошті в той час, коли сотні інших, які я отримую як редактор, регулярно доходять. Наполягаю, щоб Ви надіслали цю статтю мені. Було б прикро, якби я був змушений повідомити читачів часопису про те, чому ми не можемо подати рецензії на книгу пана Кареева. Гадаю, що Ви не змусите мене до цього»¹⁷.

Якщо про Історичне товариство традиційно говоримо, що воно є дітищем істориків Львова і свідченням його «львівськості» є те, що 85% членів організації були мешканцями столиці Галичини, то ця риса проявлялася у часописі не так промовисто: з 56 дописувачів першого номера 29 було зі Львова (52%), 16 – з Кракова, 3 – з Варшави, а решта 8 – з інших міст (Табл. 1). У подальшому ця динаміка заповнення видання дописами авторів зі Львова коливалася у діапазоні від 37% (у 1893 р.) до 66% (у 1899 р.). У цей час представлення авторів з Кракова було у діапазоні від 17% до 31% (за винятком кризового 1899 р., коли кількість авторів спала до 8%), а з Варшави – 5-12% від загальної кількості співпрацівників (у 1893 р. – 16%). На інші регіони у цей час припадало від 12 до 26% від загальної кількості співпрацівників видання (Табл. 2).

Слід також згадати, що в першому десятилітті існування часопису серед його львівських співробітників помітною була частка українських істориків. Так, у 80-90-х роках XIX ст. з «Kwartalnikem Historycznym» співпрацювали Іван Франко, Мирон Кордуба, Олександр Колесса, Кирило Студинський, сферою зацікавлень яких були, передусім, історія української літератури, фольклористика й етнографія та історія церкви. У своїх оглядах українські вчені дотримувались основоположних принципів роботи часопису: об'єктивності, відповідності наукової методики, знання джерел, володіння бібліографією предмету тощо¹⁸. Після приїзду М. Грушевського до Львова в 1894 р. та перетворення ним «Записок НТШ» з щорічника на двомісячник, українські історики практично згортають співпрацю з польським часописом, публікуючи свої тексти в офіційні Шевченкового товариства.

Вже у перші роки діяльності часопису спостерігаються зусилля його творців розширити географію як членів Історичного товариства, так і співпрацівників видання. Визначальною у питанні «децентралізації» досліджень часопису (вихід за межі Кракова і Львова) була позиція головного редактора К. Ліске, який у виступі,

¹⁷ Kondracki T. Ksawery Liske i początki Polskiego Towarzystwa Historycznego. *Polskie Towarzystwo Historyczne 1886-1986. Zbiór studiów i materiałów*. Wrocław, 1990. S. 83.

¹⁸ Руда О., Піх О. Рецензійна діяльність Мирона Кордуби...; Серета О. Співробітництво Івана Франка з „Товариством історичним” у Львові. *Українське літературознавство*. 1992. Вип. 56. С. 137-145.

підготовленому до Другого з'їзду польських істориків у Львові (1890 р.), зауважував: «Без пробудження наукового життя у провінції ми ніколи не зможемо отримати результатів на ниві гуманітарних досліджень... Пізнаємо історію Речі Посполитої, але не пізнаємо її провінційної, локальної історії, а хіба можна пізнати цілість, не знаючи частин?... Регіональні та локальні наукові кола, потрібні аби всі сили, що тільки чимось можуть прислужитись науці, зійшлися під одним прапором»¹⁹. Реалізацією цього закликів стала організація регіональних відділень Історичного товариства в Галичині: Тернополі (М. Єзеніцький (1892 р.), Перемишлі (А. Божемський (1893 р.) та С. Шнейдер (1894 р.), Дрогобичі (В. Баревіч (1896 р.) та Ф. Майхрович (1897 р.), Бучачі (Ю. Крупа (1889 р.) та Е. Пелікан (1895 р.)²⁰ (Табл. 1).

Однією з перших подій, що неабияк вплинула на видання та спричинилася до змін у його авторській географії стала смерть у 1891 р. К. Ліске. Редакцію «Kwartalnika Historycznego» очолив О. Бальцер, який продовжуючи закладені першим головним редактором традиції провадження часопису, розгорнув діяльність з налагодження наукових контактів і поширення часопису далеко за межами Австро-Угорської імперії²¹. Часопис, який здобував усе більшу популярність, надсилали до Німеччини, Росії, Франції, Італії, Швеції, Чехії та Угорщини, а до праці над ним усе більше почали залучатися дослідники з інших, окрім Львова та Кракова, регіонів. У 1895 р. О. Бальцера на чолі видання на тривалий час замінив А. Семкович, при якому в останні роки ХІХ ст. «Kwartalnik Historyczny» знову стає більш «львівським».

Найперше ці зміни у керівництві виданням, що розпочалися після смерті К. Ліске, виявилися у динамічному зменшенні кількості рецензійних матеріалів. Найбільшу кількість рецензій – 264 – було опубліковано в першому річнику за 1887 р., у 1892-1896 рр. їхня кількість сягала 200, а до 1900 р. зменшилася до 96 і на такому рівні трималася на початку ХХ ст. Ідеї К. Ліске залишилися, а от так пристрасно реалізовувати їх, як робив це він, наступним редакторам уже не вдавалося. Очевидними були проблеми із забезпечення видання фаховими рецензійними матеріалами. До цього додавалися й фінансові труднощі, що в цей час переживало Історичне товариство і через які відбувалося загальне скорочення обсягів часопису та зменшення чисельності авторського колективу.

На зламі століть Історичне товариство і його видання охопила масштабна системна криза. Найперше на середину 90-х рр. ХІХ ст. припинилося зростання чисельності членів львівської організації істориків і це одразу відобразилося на наповнюваності її бюджету та спровокувало проблеми, пов'язані з фінансуванням часопису, витрати на друк якого лише частково компенсувалися субвенціями²². А далі розпочалося доволі різке та відчутне скорочення кількості членів організації. Протягом 1894-1911 рр. їх чисельність зменшилася з 310 до 264 осіб, і впродовж 1899-1902 рр. та 1906-1911 рр. бюджет Історичного товариства був дефіцитним. Проблемаю було й те, що частина тих, хто залишався в лавах

¹⁹ ДАЛО. Ф. 26. Оп. 7. Спр. 329. (K. Liske, W jaki sposób dałby się rozbudzić i rozwinąć ruch naukowy na prowincji). Арк. 1-2.

²⁰ Тельвак В.В., Янишин Б.М. Розвиток наукового життя у провінційних містах Галичини наприкінці ХІХ — на початку ХХ ст. (на прикладі діяльності Історичного товариства у Львові). *Проблеми історії України ХІХ – початку ХХ ст.* 2015. Вип. XXIV. С. 208-219.

²¹ Nowacki R. Oswald Balzer (1858-1933). Opole, 1998. S. 188-189.

²² ЦДІАУ у м. Львові. Ф. 711. Оп. 1. Спр. 22 (Листування з Крайовим Сеймом про асигнування коштів на потреби Товариства, 1888-1905 рр.). Арк. 7, 12, 13.

організації, нерегулярно сплачувала членські внески. Наприклад, із 259 членів організації істориків у 1910 р. вчасно оплату здійснили лише 143 особи²³. Також на зламі століть майже на 20% зменшилася і кількість передплатників видання – з 207 у 1899 р. до 170 у 1903 р.²⁴ Це одразу ж проявлялося у зменшенні числа авторів видання та звуженні географії їхнього представництва (Табл. 1)

Причину такого стану речей дослідники історії часопису вбачають у задекларованому керівництвом Історичного товариства та редакцією часопису дуже високому науковому рівні публікацій видання. Така наукова елітарність не сприяла інтересу до «Kwartalnika Historycznego» більш широкого фахового загалу, насамперед, вчителів історії. Ці проблеми викликали стурбованість керівництва та підштовхували до дій. Так, головний редактор А. Семкович у 1909 р. обговорював з краківським істориком Я. Птасьніком плани створення товариства для сприяння та поширення історичної культури серед суспільства, які, однак, так і не були реалізовані²⁵. Обговорювалася ця проблема і на засіданнях Історичного товариства, щоправда, його очільники звертали увагу на інші аспекти проблеми. Наприклад, в одному зі звітів організації читаємо: «Із жалем зауважуємо, що розвиток Товариства уже декілька років як призупинився, а зусилля Правління, як і редакційного комітету, не змогли забезпечити його зрушень. Змушені визнати, що не збільшується кількість членів, не зростають наукові видання Товариства. Причини такого стану речей, приховувати які не хочемо, вбачаємо почасти в тому факті, що з лона Товариства (з наших членів і співпрацівників часопису) вийшло декілька нових інституцій і часописів, які обслуговують окремі галузі історичної науки, а почасти у відсутності достатніх матеріальних засобів, що негативно вплинули на видання нашого органу – втрата безкоштовного друку «Kwartalnika Historycznego» і доходів зі спадку З. Качковського»²⁶.

Спробою виходу з цієї ситуації стало проведення у 1902 р. кількох спільних з редакційним комітетом робочих засідань правління Історичного товариства. Вихід почали шукати шляхом перемовин з науковцями Кракова і Варшави. Голова та секретар організації, перебуваючи в січні того року в Кракові, зустрічалися з місцевими істориками. На цих зустрічах ішлося про створення у Кракові такого допоміжного осередку, який би сприяв роботі львівської редакції часопису. Краківські члени Історичного товариства, що зібралися 17 січня 1902 р. в Академії Знань, відгукнулися на прохання про допомогу редакції «Kwartalnika Historycznego» і навіть створили комітет у складі В. Чермака, А. Хмеля, С. Естрейхера, С. Кутшеби та В. Токажа. Комітет мав стати посередником між редакцією часопису і науковцями, що жили і працювали в Кракові та могли залучатися до роботи у виданні. План цієї взаємодії представив В. Чермак на засіданні редакційного комітету в березні 1902 р. у Львові²⁷. Але вже наприкінці 1902 р. у звіті із засідання Історичного товариства бачимо, що бажаного ефекту ця

²³ ЦДІАУ у м. Львові. Ф. 711. Оп. 1. Спр. 89 (Книга квитанцій про сплату членських внесків за 1910 р.). Арк. 166-167.

²⁴ ЦДІАУ у м. Львові. Ф. 711. Оп. 1. Спр. 128 (Кореспонденція редакції часопису з науковими установами та організаціями: листування фірм, товариств і приватних осіб про передплату «Kwartalnika Historycznego» у 1887-1903 pp.). Арк. 79.

²⁵ Barwiński E. Towarzystwo Historyczne 1901-1914. *Kwartalnik Historyczny*. 1937. R. 51. S. 22.

²⁶ Sprawozdanie z czynności wydziału Towarzystwa Historycznego we Lwowie za rok 1902. Lwów, 1903. R. 17. S. 3.

²⁷ Ibid. S. 3.

акція не дала, хіба що зав'язалося листування львів'ян з В. Чермаком і надійшло по одній рецензії від В. Токажа, Я. Птасьніка й А. Хмеля²⁸ (відтак кількість авторів з Кракова зростає з 6 у 1902 р. до 10 у 1903 р.) (Табл. 1). Окремі дослідники лише обіцяли співпрацювати з виданням, більшість – просто відмовилася. Врешті ця ініціатива згасла, й у звітах наступного року про неї уже не згадувалося.

Увесь цей час доволі важко налагоджувалася співпраця редакції «Kwartalnika Historycznego» з варшавськими науковцями. Так, наприклад, з подібною, як у Кракові, ініціативою у Варшаві в січні того ж 1902 р. виступив давній друг видання, багатолітній його співробітник Т. Корзон. Надані йому редакцією замовлення на рецензії він роздав своїм колегам, проте отримавши відмови, зміг запропонувати виданню тільки власний огляд²⁹.

Пробуючи нав'язати до систематичної взаємодії з Варшавою тут безуспішно намагалися ініціювати утворення окремого кола Історичного товариства, яке б виступало від імені львівської організації та співпрацювало з ним. У 1909 р. головний редактор А. Семкович звертався з проханням про забезпечення часопису матеріалами до І. Барановського. Останній погодився і навіть забезпечив декілька публікацій, але ця ініціатива теж не мала продовження. У 1914 р. на аналогічне прохання А. Семковича відгукнеться молодий варшавський історик М. Лодинський – активний «пропагандист» співпраці з часописом, але і ця ініціатива також зазнає невдачі. З цього приводу М. Лодинський писав до головного редактора, що «у Варшаві [я] натрапив на несприятливий ґрунт: по-перше, бракує людей, готових працювати з таким обсягом матеріалів, по-друге, надрукована рецензія Ашкеназі на працю Смоленського спричинила різку агітацію проти Ашкеназі і це недобре відбилося на ставленні до «Kwartalnika Historycznego», від якого почали бокувати»³⁰.

Ситуативний спалах активності в діяльності Історичного товариства у 1906-1907 рр. пов'язують з переїздом до Львова з Кракова С. Закшевського, який став секретарем організації істориків. У рік праці С. Закшевського зростає чисельність наукових зібрань і суспільне зацікавлення діяльністю Історичного товариства, на десяток осіб збільшилася і кількість його членів. Проте незабаром С. Закшевський переорієнтувався на політичну діяльність і на деякий час відійшов від наукових справ. З цього приводу Т. Мантойфель і М.Г. Серейський стверджували: «Консерватизм старших членів правління загальмував процес, ініційований С. Закшевським, відкинувши розвиток Товариства до попереднього стану»³¹. Часопис продовжував потерпати і показовим у цьому плані став антирекорд у кількості авторів видання 1906 р. – 25 осіб, що згодом повториться перед 1914 р. (Табл. 1)

Намагаючись порятувати ситуацію, головний редактор А. Семкович все активніше залучав до співпраці з виданням молодих дослідників: з 1895 р. – Є. Барвінського (Львів), Я. Фредберга (Львів), Є. Ромера (Львів), з 1896 р. – Ф. Коперу (Краків), А. Шеланговського (Львів), К. Войцеховського (Львів),

²⁸ Spis współpracowników którzy w roczniku XVI prace swe umieścili. *Kwartalnik Historyczny*. 1902. R. 16. S. XIX-XX.

²⁹ Ibid. S. XIX.

³⁰ Barwiński E. *Towarzystwo Historyczne 1901-1914...* S. 35.

³¹ Manteuffel T., Serejski M. *Polskie Towarzystwo Historyczne (1886-1956). Przegląd Historyczny*. 1957. T. 48. № 1. S. 7-10.

М. Кордубу (Львів), з 1897 р. – С. Кентжинського (Львів), М. Шорра (Львів), В. Семковича (Львів), з 1898 р. – С. Кутшебу (Краків), з 1899 р. – З. Паздру (Львів), з 1900 р. – К. Мясковського (Познань). У цей час вперше виступають на сторінках часопису М. Балабан (Львів), З. Батовський (Львів) – з 1901 р.; З. Гаргас (Львів), Я. Якубовський (Рига), Я. Птасьнік (Краків), В. Токаж (Краків), С. Закшевський (Краків) – з 1902 р.; Л. Яновський (Київ), С. Добжицький (Фрайбург), Г. Мосціцький (Львів), А. Скалковський (Львів), В. Собеський (Варшава) – з 1903 р.; Е. Длугопольський (Краків) – з 1904 р.; П. Дамбковський (Львів), Ф. Буяк (Краків), М. Хандельсман (Варшава), Л. Коланковський (Львів) – з 1905 р.; М. Гавлік (Львів), Е. Кіпа (Львів) – з 1906 р.; М. Гойський (Краків), Т. Грабовський (Краків), В. Конопчинський (Варшава), М. Лодинський (Краків) з 1907 р.; Б. Барвінський (Львів), К. Моравський (Краків), О. Гурка (Львів), К. Гартлеб (Львів), Я. Рутковський (Львів) – з 1909 р.; Т.Е. Модельський (Львів) – з 1910 р.; В. Боратинський (Краків) – з 1911 р.; Р. Гродецький (Краків), О. Халецький (Краків), С. Кот (Краків) – з 1912 р.; М. Кукель (Львів) – з 1913 р.

У фінансовому плані критичним періодом для діяльності «Kwartalnika Historycznego» став 1910 р., коли забракло коштів на друк часопису. У попередні роки питання друку видання вирішувалися завдяки допомозі меценатів. Зокрема перші сім років у своїй друкарні друк за собівартістю забезпечував В. Лозинський – близький товариш К. Ліске. Впродовж 1893-1898 рр. часопис безкоштовно друкували у друкарні Оссолінеуму. Фінансування друку видання протягом 1906-1908 рр. покривалося за рахунок попередніх накопичень Історичного товариства, які, проте, швидко вичерпувалися. Під час святкових обходів з приводу 25-літнього ювілею діяльності Історичного товариства та його часопису у 1911 р., тодішні їх очільники, окреслюючи перспективи подальшого розвитку організації, скаржилися на брак суспільної підтримки. Лише це, на їхню думку, вело до зменшення чисельного складу організації, що, своєю чергою, погіршувало фінансову ситуацію і ставило на межу можливого існування видавничі проекти³². Утім, кризу було подолано, і до 1913 р. становище Історичного товариства стабілізували шляхом реорганізації його економічної діяльності. Зокрема, на третину скоротили обсяг часопису: зазвичай річник мав 48-49 друкованих аркушів, а у 1913 р. його було зменшено до 30-ти аркушів³³, а загальна кількість авторів впала до 25 осіб (Табл. 1).

Окрім рішучих дій молодого секретаря Історичного товариства Є. Барвінського до подолання цієї кризи долучилися краківські дослідники минулого. Пожвавленню взаємодії з Краковом сприяв переїзд до цього міста Ф. Папее, котрий отримав посаду директора Ягелонської бібліотеки та став на новому місці активно пропагувати діяльність часопису. У своїх спогадах Є. Барвінський говорить про Ф. Папее як про надзвичайно контактну та легку у спілкуванні людину. Під його керівництвом у 1904-1905 рр. в світ вийшло півтора річника часопису – 3 і 4 зошити часопису за 1904 р. та увесь річник 1905 р. Велику увагу Ф. Папее приділяв

³² Sprawozdanie z czynności Wydziału Towarzystwa Historycznego we Lwowie za rok 1911. Lwów, 1912. S. 7.

³³ Sprawozdanie z czynności Wydziału Towarzystwa Historycznego we Lwowie za rok 1913. Lwów, 1914. S. 1-5.

особистим зв'язкам з істориками, яких заангажував до роботи у «Kwartalniku Historycznym»³⁴.

Структурне оформлення Краківського кола розпочалося наприкінці 1912 р. за активної підтримки В. Собеського, М. Лодинського та В. Конопчинського. Завданням цього осередку стало налагодження тісної співпраці зі Львовом і допомога у провадженні часопису (забезпеченні рецензійними матеріалами)³⁵. На організаційному зібранні 11 січня 1913 р. були присутні 76 членів Краківського кола, а вже наприкінці цього року їх стало 112³⁶. На чолі краківської організації став Ф. Папее, а заступниками були спершу В. Токаж, а потім С. Кутшеба, що обіймав цю посаду впродовж 1914-1924 рр.³⁷ У Кракові було створено редакційний комітет, який працював над забезпеченням «Kwartalnika Historycznego» матеріалами та подав редактору проект пропозицій для поживлення його діяльності. Склад редакційного комітету часто змінювався. У різні роки до нього входили: Я. Фіялек, М. Ростворовський, В. Собеський, В. Семкович, С. Кот та ін. Краківський редакційний комітет зосереджувався здебільшого на найважчій ланці роботи редакції – пошуку рецензентів для часопису. Адже саме в Кракові звертали особливу увагу на потребу збереження основного інформаційно-критичного амплуа «Kwartalnika Historycznego».

Подолавши негаразди 1910-1912 рр. завдяки реорганізації фінансової діяльності Історичного товариства та його часопису і при активній інтелектуальній і матеріальній допомозі з Кракова, на початок 1914 р. їхні керівники сподівалися на налагодження нормальної наукової роботи у найближчій перспективі³⁸. У 1913 р. на чолі часопису залишався А. Семкович, а до складу редакційного комітету входили львівські дослідники Ш. Ашкеназі, Б. Губринович, К. Хадачек, К. Гартлеб, М. Кукель, Т.Е. Модельський, Г. Савчинський, В. Семкович і С. Закшевський. У цьому році з об'єктивних причин (не скликався Крайовий Сейм, на якому приймалось рішення про виплату субвенції) львівській організації істориків не вдалося отримати державну допомогу, розмір якої – 1400 крон – становив п'яту частину річного прибутку Історичного товариства. Проте вже у 1914 р. крайову субвенцію було виплачено й А. Семкович сподівався видати часопис обсягом щонайменше 40 друкованих аркушів. Мав надію редактор і на те, що у майбутньому не буде об'єднаних зошитів, як це було у 1913 р., і виходитимуть вони регулярно, щоквартально. Однак в усі ці плани і починання втрутилася війна. І хоча видання не перервало своєї діяльності, нові реалії вплинули на концепцію часопису, редакційну політику і, звичайно, його авторську географію.

Висновки

Процеси інституціоналізації львівського історіографічного середовища кінця ХІХ ст. призвели до створення першої польської організації професійних істориків

³⁴ Barwiński E. Towarzystwo Historyczne 1901-1914... S. 36-37.

³⁵ Archiwum Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności. Oddział w Krakowie (APAN Kraków). Zespół PTH. Jednostka nr. 27. Finanse, kwity, rozliczenia. – Непагіновані сторінки.

³⁶ APAN Kraków. Zespół PTH. Jednostka nr. 5. Wykaz członków Oddziału PTH z 1913 r. (księga skladek). – Непагіновані сторінки.

³⁷ Biblioteka Jagiellońska w Krakowie. Rękopisy.7972II. (виступи Ф.Папе на засіданнях Краківського кола).

³⁸ У Кракові прибуло 40 нових членів, в інших містах – 29, і загальна кількість членів Towarzystwa Historycznego зросла до 315 осіб.

– Історичного товариства та часопису «Kwartalnik Historyczny». Попри виразну його регіональність, що декларувалося у завданнях і виражалося у тематиці досліджень, потреба тримати руку на пульсі наукового життя актуалізувала непросту з логістичного та фінансового поглядів проблему залучення до співпраці з часописом авторів з-поза меж Галичини. Результатом редакційної політики стало те, що у перший період існування часопису на його сторінках було надруковано праці понад трьох сотень авторів. З них 83% працювало в Галичині, а 17% дослідників представляли польські землі під владою Росії і Пруссії та закордонні осередки. Узагальнені дані з авторської географії співпрацівників часопису у довоєнний період виглядають так: половина співпрацівників «Kwartalnika Historycznego» були зі Львова, третина – з Кракова, п'ята частина – з Варшави й інших місцевостей (Табл. 3). Це дозволяє констатувати, що видання було не лише модератором львівських дослідників минулого, а й забезпечувало інтелектуальну взаємодію усіх розпорошених європейськими академічними осередками польських учених та їхніх колег з інших національних середовищ.

REFERENCES

- Barwiński, E.** (1937). Towarzystwo Historyczne 1901-1914. *Kwartalnik Historyczny*, 51, 19-40 [in Polish].
- Brzozowski, S.** (1987). Warunki rozwoju nauki polskiej w kraju (1860-1918). In **Jaczewski, B. (Ed.)**. *Życie naukowe w Polsce w drugiej połowie XIX i w XX wieku (Organizacje i instytucje)*. Wrocław: Ossolineum, pp. 13-57 [in Polish].
- Galos, A.** (1990). Powstanie Towarzystwa Historycznego i jego organu naukowego. In **Kuczyński, S.K. (Ed.)**. *Polskie Towarzystwo Historyczne 1886-1986. Zbiór studiów i materiałów*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolinskich, pp. 89-90 [in Polish].
- Kolbuszewska, J.** (2007). Twórczość recenzyjna Tadeusza Korzona na łamach «Kwartalnika Historycznego». *Wielokulturowe środowisko historyczne Lwowa w XIX i XX w.*, 5, 255-266 [in Polish].
- Kondracki, T.** (1990). Ksawery Liske i początki Polskiego Towarzystwa Historycznego. In **Kuczyński, S.K. (Ed.)**. *Polskie Towarzystwo Historyczne 1886-1986. Zbiór studiów i materiałów*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolinskich, pp. 77-84 [in Polish].
- Lazurko, L.** (2010). *Chasopys «Kwartalnik Historyczny» i rozvytok polskoi istoriohrafii ostannoï chverti XIX – pershoï polovyny XX st.* [«Kwartalnik Historyczny» Journal and the Development of Polish Historiography in the Last Quarter of the 19th and the First Half of the 20th Century]. Drohobych [in Ukraine].
- Lazurko, L. & Dikhtievskiy, P.** (2021). From ancient times to Rzeczpospolita: history of the Polish state in the reception of the journal «Kwartalnik Historyczny» (1887-1939). *Skhidnoievropeyskyi Istorychnyi Visnyk [East European Historical Bulletin]*, 19, 77-86. DOI: 10.24919/2519-058X.19.233832 [in English].
- Lazurko, L. & Hubytskyi, L.** (2022). Polski istoryko-heohrafichni studii u retseptsiï avtoriv chasopysu «Kwartalnik historyczny» (kinets XIX – pochatok XX st.) [Polish Historical and Geographical Studies at Reception of Journal 'Kwartalnik Historyczny' Authors (end of the 19th – the beginning of the 20th century)]. *Eminak*, 3 (39), 81-94. DOI: 10.33782/eminak2022.3(39).592 [in Ukraine].
- Manteuffel, T. & Serejski, M.** (1957). Polskie Towarzystwo Historyczne (1886-1956). *Przegląd Historyczny*, 48/1, 7-10 [in Polish].
- Maternicki, J.** (1996). Geografia członkowska Polskiego Towarzystwa Historycznego w okresie międzywojennym. In *Szlakami przeszłości i czasów współczesnych. Księga ofiarowana Profesorowi L. Mokrzejkiemu*. Gdańsk, 145-153 [in Polish].
- Maternicki, J.** (1996). Miejsce i rola «Kwartalnika Historycznego» w dziejach historiografii polskiej. In *Historia jako dialog*. Rzeszów, 273-290 [in Polish].
- Maternicki, J.** (1999). *Warszawskie środowisko historyczne w okresie II Rzeczypospolitej*. Rzeszów [in Polish].
- Maternicki, J.** (2005). Polskie szkoły historyczne we Lwowie w XIX w. *Wielokulturowe środowisko historyczne Lwowa w XIX i XX w.* T. III. Rzeszów, 31-39 [in Polish].

- Nowacki, R.** (1998). *Oswald Balzer (1858-1933)*. Opole [in Polish].
- Papée, F.** (1937). Towarzystwo Historyczne 1886-1900. *Kwartalnik Historyczny*, 51, 3-18 [in Polish].
- Ruda, O.** (2004). Ukrainiska tema na storinkakh lvivskoho chasopysu «Kwartalnik Historyczny» («Istorychnyi kvartalnyk») v 1887-1914 rr. [Ukrainian theme in the pages of the Lviv journal «Kwartalnik Historyczny» in 1887-1914]. *Mizhnarodni zviazky Ukrainy: naukovi poshuky i znakhidky*, 13, 308-321 [in Ukrainian].
- Ruda, O. & Pih, O.** (2012). Retsenziina diialnist Myrona Korduby na storinkakh «Kwartalnika Historycznego» («Istorychnoho kvartalnyka») [Myron Corduba's review activity on the pages of «Kwartalnik Historyczny» («Historical Quarterly»)]. In *Ukraina-Polshcha: istorychna spadshchyna i suspilna svidomist*. Lviv, pp. 141-152 [in Ukrainian].
- Sereda, O.** (1992). Spivrobotnytstvo Ivana Franka z «Tovarystvom istorychnym» u Lvovi [Cooperation of Ivan Franko with the Historical Society in Lviv]. *Ukrainske literaturoznavstvo*, 56, 137-145 [in Ukrainian].
- Śreniowska, K.** (1960). Śreniowska K. Uwagi o nauce historycznej polskiej w latach 1887-1900 w świetle «Kwartalnika Historycznego». *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Seria I. Z. 15*, 153-163 [in Polish].
- Telvak, V. & Yanyshyn, B.** (2015). Rozvytok naukovooho zhyttia u provintsiinykh mistakh Halychyny naprykintsi XIX – na pochatku XX st. (na prykladi diialnosti Istorychnoho tovarystva u Lvovi) [The development of scientific life in the provincial towns of Galicia at the end of the 19th and the beginning of the 20th centuries. (on the example of the activity of the Historical Society in Lviv)]. *Problemy istorii Ukrainy XIX – pochatku XX st.*, 24, 208-219 [in Ukraine].
- Telvak V. & Yanyshyn B.** (2021). «Geschichte des Ukrainischen (Ruthenischen) volkes» of Mykhailo Hrushevsky in the discussions of the beginning of the XXth century. *Studia Historica Nitriensia*, 25 (1), 71-90 [in English].
- Telvak, V.** (2005). «Kwartalnik Historyczny» – fenomen instytuttsii (kinets XIX – pochatok XX st.). [«Kwartalnik Historyczny» – a phenomenon of the institution (late 19th – early 20th Century)]. *Eidos*, 1, 317-332 [in Ukrainian].
- Telwak, W. & Łazurko, L.** (2013). Ukrainika na łamach «Kwartalnika Historycznego» w okresie międzywojennym. In *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. LVIII. Kraków: wyd. Secesja, 239-255 [in Polish].
- Toczek, A.** (2005). Czasopiśmiennictwo historyczne we Lwowie (1867-1918). In *Wielokulturowe środowisko historyczne Lwowa w XIX i XX w.* T. III. Rzeszów, 175-198 [in Polish].

Таблиця 1. Авторська географія співпрацівників часопису (1887–1914рр.)

	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914
1 Львів																												
2 Кашевовіце	29	26	30	27	30	27	23	28	32	31	35	31	26	24	14	10	19	25	14	16	17	10	15	20	16	5	10	16
3 Краків	16	9	11	16	15	19	14	15	13	11	10	15	3	10	7	6	10	5	10	4	9	10	14	10	15	17	11	12
4 Гарнув							1	1	1						1		3	1	1									1
5 Галле	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1												
6 Вроцлав	1	2	3	3	2	2	2	2					2	1	1	1												
7 Познань		1												1	2	1												
8 Подгуже															1													
9 Варшава	3	4	3	3	5	4	10	6	5	4	4	5	3	3	3	4	4	3	4	2	1	2	1	2	5	3	4	
10 Петсрбург											1	1			1	1		1			1	1						
11 Чернівці									1	1	2	1	2	1	2													
12 Берлін	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1	1		1	1	1	1
13 Прага															1													
14 Закопане																1												
15 Рига				1	1	1	1	1	1	1	1					2					1	1	1	1				
16 Фрайбург					1	1	1	1	1				1	1			1	1								1		
17 Славшице																	1				1	1	1					
18 Велічка																		1										
19 Гжибно									1	1	1							1		1								
20 Париж			1				2	1	1			2						1						1	2		1	1
21 Ярослав						1			1											1				1				
22 Рим											1																	
23 Острово																			1		1	1				1	1	
24 Клодава																				1								
25 Лейпциг																			1									
26 Каір									1	1	2	1									1	1			1			
27 Відень																						1	2		1	1	1	1
28 Радом																									1			1
29 Цешин																									1			1
30 Тлумач																												1
31 Самбір																												1
32 Дорпат	1																											
33 Мітава	1		1																									
34 Новий Саяч	1																											
35 Калінув	1	1	1	1		1	1	1	1																			
36 Залечники	1																											
37 Мюнкен		1	1	1																								
38 Славута		1	1																									
39 Пелпайн																												
40 Київ		1	1																									
41 Станіславів		1	1																									
42 Сявкі		1																										
43 Порпрат			1																									
44 Бучач			1						1																			
45 Живец			1																									
46 Ярославль				1																								
47 Тернопіль						1																						
48 Звіногудка						1																						
49 Щейці						1	1	1	1																			
50 Перемисьль							1	1																				
51 Тижинця							1																					
52 Томськ							1	1																				
53 Стрий								1																				
54 Тарнобжег								1																				
55 Хемнігз								1																				
56 Коломия									1																			
57 Подгуже									1																			
58 Янув									1																			
59 Торунь										1																		
60 Свікі																												
61 Люблина																												
Не ідентиф.																												1
Разом	55	51	60	55	57	61	61	64	66	53	59	58	39	43	35	28	39	40	34	25	33	28	34	35	44	31	25	35

Таблиця 2 (а). Авторська географія співпрацівників часопису
Відсоткове співвідношення представлення осередків впродовж 1887–1900 рр.

		1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900
1	Львів	53	50	50	49	53	44	38	44	48	58	59	53	66	56
2	Краків	29	19	18	29	26	31	23	23	20	21	17	26	8	23
3	Інші місцевості	18	31	32	22	21	25	39	33	32	21	24	21	26	21

Таблиця 2 (б). Авторська географія співпрацівників часопису.
Відсоткове співвідношення представлення осередків впродовж 1901–1914 рр.

		1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914
1	Львів	40	36	48	63	41	64	52	35	44	57	36	16	40	16
2	Краків	20	21	26	12	29,5	16	27	35	41	29	34	55	44	12
3	Інші місцевості	40	43	26	25	29,5	20	21	30	15	14	30	29	16	7

Таблиця 3. Узагальнена частка наукових осередків у формуванні часопису (1887 – 1914 рр.)

Осередок	Період 1887–1914	
	Загальна кількість авторів 302	%
Львів	156	54
Краків	101	29
Варшава	30	12
Інші місцевості	15	5